

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Για την απάντηση στο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση του κειμένου, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες:

- «Καθώς η φορολογία ήταν κυρίως σε χρήμα, η σοβαρή έλλειψη νομισμάτων ανάγκαζε συχνά τους αγρότες να καταφεύγουν σε τοκογλύφους».
- «[...]καθήκον τους ήταν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε περιόδους στρατιωτικών εκστρατειών ή εχθρικών εισβολών, αναλαμβάνοντας οι ίδιοι να προμηθεύονται τα απαραίτητα όπλα και άλογα».
- «Σε περιόδους ειρήνης, ωστόσο, οι ίδιοι αυτοί άνδρες καλλιεργούσαν τους αγρούς και τα αμπέλια τους. Καθώς η ιδιοκτησία τους δεν ήταν αισθητά μεγαλύτερη από εκείνη ενός απλού αγρότη, τα βάρη που επωμίζονταν γίνονταν δυσβάστακτα».

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [2.3. Κοινωνία, α. Η ανώτερη αριστοκρατία και γ. Η κοινωνία του χωριού και η πάλη κατά των δυνατών] μπορούν να αξιοποιηθούν οι αναφορές:

- «Οι αγροτικές κοινότητες και ο δήμος υφίστανται την ασφυκτική πίεση των μεγάλων γαιοκτημόνων, των δυνατών[...]».
- «Οι μικροκαλλιεργητές, υπερφορτωμένοι από φόρους, προτιμούν να παραχωρήσουν τους κλήρους τους και να γίνουν πάροικοι των δυνατών, παραιτούμενοι εκούσια από μια οδυνηρή ελευθερία».

Μέσα από τη συνδυαστική προσέγγιση πηγής και ιστορικής αφήγησης αναμένεται να δομηθεί ένα συνθετικό κείμενο που να εξηγεί τα δυσβάστακτα βάρη που επωμίζονταν οι αγρότες-στρατιώτες παρά τις σημαντικές υπηρεσίες που προσέφεραν.

3.β. Για την απάντηση στο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση του κειμένου, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες:

- «Ο πλούτος της Βυζαντινής αυτοκρατορίας βασιζόταν σε μεγάλο βαθμό στους αγρότες».
- «Οι αγρότες ήταν οι κύριοι φοροδότες του κράτους και οι προστάτες των συνόρων του».

- «[...] πολλοί αγρότες παρείχαν στην αυτοκρατορία και τις στρατιωτικές τους υπηρεσίες».
- «Τον κύριο όγκο του πολυάριθμου βυζαντινού στρατού τον αποτελούσαν οι λεγόμενοι *στρατιώται* που καθήκον τους ήταν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε περιόδους στρατιωτικών εκστρατειών ή εχθρικών εισβολών».

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [2.3. Κοινωνία, α. Η ανώτερη αριστοκρατία και γ. Η κοινωνία του χωριού και η πάλη κατά των δυνατών και 1.2. Η βασιλεία του Ηρακλείου (610-641), β. Εσωτερική αναδιοργάνωση] μπορεί να γίνει σύνδεση με τις αντίστοιχες αναφορές:

- «Τον κορμό του πληθυσμού αποτελούν οι ελεύθεροι μικροϊδιοκτήτες[...]»
- «Ο φόρος των γεωργών [...]»
- «Οι στρατιώτες[...] υποχρέωση για στρατιωτική υπηρεσία[...]».

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναδείξουν το διπλό όφελος που αποκόμιζε το Βυζαντινό κράτος από τους αγρότες-στρατιώτες (είσπραξη φόρων και άμυνα).